

UDK: 657.471.12(497.13):336.222:663.974:336.12

PRIKAZ INOSTRANOG ČLANKA

ZDRAVSTVO OSTAJE BEZ 800 MILIONA KUNA OD NAMETA NA CIGARETE U HRVATSKOJ

Prema radnoj verziji izmene i dopune hrvatskog Zakona o osnovnom zdravstvenom osiguranju (ZOZO), radi se na tome da se stabilizuje finansijska situacija i izbegne stvaranje novog duga od 200 miliona kuna mesečno. Sadašnji nacrt zakonskih promena ne daje nadu za finansijski boljitak jer bi potezom zakona zdravstvo moglo ostati bez čak 800 miliona kuna s obzirom na to da iz državnog budžeta više ne bi trebalo da se uplaćuje 32 posto prihoda od akciza na duvan koje mu sada pripadaju!

Naime, radi se o godišnjem prihodu od barem 1,5 do gotovo 1,8 milijardi kuna koji nikad nije u celosti uplaćivan u zdravstveni budžet, a sada bi u potpunosti izostao. Navodno, Ministarstvo finansija insistiralo je da se zdravstvu ukine taj prihod jer on je objektivno, otkako je Hrvatska morala prilagoditi akcize na duvan propisima EU, sve veći. Ponuđeno je da se obaveza države prema zdravstvu poveća sa 4,2 na oko pet milijardi kuna godišnje, ne bi li se kompenzovao taj manjak, ali očigledno je da će sistem tako izgubiti barem 800 miliona.

Ostaje nepoznato i to hoće li se iz budžeta sigurno isplaćivati tih pet milijardi kuna budući da je sistemu dosad uplaćivana polovina tog iznosa.

Rast troškova

Osim toga, tih 800 miliona kuna teško će se moći nadoknaditi ostalim predloženim povećanjima prihoda, uključujući i povećanje participacija za one koji nemaju dopunsko osiguranje ili povećanjem sa četiri na pet posto prihoda od obaveznog osiguranja za automobilsku odgovornost. Ministarstvo finansija godinama ima pik upravo na taj prihod zdravstva i pokušava da ga ukloni iz člana 72 ZOZO-a, a čini se da će ovoga puta u tome i uspeti.

Činjenica je da se delom akciza na duvan pokušava sanirati šteta koju ti proizvodi imaju na zdravlje. Procene govore da lečenje pušača u Hrvatskoj godišnje košta najmanje 2,5 milijarde kuna. A budžet svoje obaveze prema zdravstvu godinama ne plaća u celosti, već u najboljem slučaju oko 2,6 milijardi kuna, i jasno

je da se ni obaveza uplate 32 posto od akciza u potpunosti ne izvršava. Za to vreme troškovi u zdravstvu rastu.

Lani su za zdravstvo potrošene gotovo 33 milijarde kuna, a prihodi su po pravilu uvek manji od rashoda. Delom te rupe nastaju zato što se iz budžeta ne uplaćuju obaveze u punom iznosu. Samo je prošle godine, zbog pandemije, ta uplata iznosila čak 6,8 milijardi kuna i bila je veća od obaveze koja iznosi oko 4,2 milijarde.

Zloupotreba

Izmenama ZOZO-a se želi rešiti zdravstveno osiguranje za osobe van tog sistema zbog sve češćih zloupotreba. Namera je da se ubuduće zdravstveno osiguranje uslovljava prijavom u evidenciju nezaposlenih pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ). Reč je o osobama koje imaju regulisani status prebivališta u Hrvatskoj ili stalno, odnosno dugotrajno boravište, ali ne vode se u HZZ-u kao nezaposleni. Za ulazak u obavezno zdravstveno osiguranje dovoljno je da imaju regulisan građanski status za prijavu HZZO. U 2020. godini takvih je osoba bilo 507.594, od kojih su se 148.483 vodile kao nezaposlene pri HZZ.

Naime, za nezaposlene koji su u evidenciji HZZ uplaćuje se doprinos za zdravstveno osiguranje iz budžeta, koji je u 2020. iznosio 295 miliona kuna. A trošak za sve koji su imali pravo na zdravstvenu zaštitu na osnovu prebivališta bio je čak 1,5 milijardi kuna, odnosno sedam puta veći nego prihod. Taj je problem dodatno izražen od ulaska Hrvatske u EU jer se pravo na zdravstvenu zaštitu proširilo na područje država članica, pa HZZO mora da snosi troškove lečenja u drugim državama jer ne može znati da li je neko otišao iz Hrvatske, radi li u drugoj državi i ima li tamo zdravstveno osiguranje.

HZZO je u 2020. samo od Nemačke primio zahtev za podmirenje lečenja hrvatskih građana od 7,5 miliona kuna. Zavod, nema nikakvo zakonsko uporište da uskrati osiguranje takvim osobama čak ni kad ima saznanje da je neka osoba prijavila privremeni boravak izvan Hrvatske.

Zakonskim izmenama takođe bi se povećale participacije sa 2.000 na maksimalno 4.000 kuna. Računica govori da bi tim povećanjem samo iz polisa dopunskog osiguranja HZZO ustanovama isplatio 125 miliona kuna godišnje više ili ukupno oko 800 miliona. Ukinulo bi se i pravo da se povrede na putu do posla ili s posla tretiraju kao povrede na radu.

Previše osiguranika

Naglašava se da su to teško proverljivi podaci te da je bilo mnogo manipulacija. Troškovi su za taj deo osiguranja 30 miliona kuna godišnje. Prihod bi trebalo

---

A. Vodinelić: Zdravstvo ostaje bez 800 mil. kuna od nameta na cigarete u Hrvatskoj

---

da se povećaju i iz auto-osiguranja osiguravajućih društava. Oni trenutno iznose četiri, a po novom predlogu bili bi pet posto.

Teško da će te zakonske promene omogućiti da se finansijska situacija u zdravstvu bitno promeni. Naime, uz dodatna sredstva nužno je praćenje ishoda lečenja, smanjenje broja odeljenja u pojedinim bolnicama, kontrola potrošnje lekova, razgraničenje javnog od privatnog zdravstva...

Takođe, nužno je povećanje broja onih koji plaćaju zdravstvene doprinose jer trenutno zdravstvenu blagajnu puni 1,6 miliona zaposlenih, a osiguranih je, prema podacima HZZO-a, čak 4.148.091 ili 259.562 više nego što Hrvatska ima stanovnika.

Izvor: <https://www.osiguranje.hr/ClanakDetalji.aspx?21814>

Priredila: **Ana V. Vodinelić, MA**